

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”- СЕЛО ИЗВОРСКО, ОБЩИНА АКСАКОВО, ОБЛАСТ ВАРНА
ул. „Хан Аспарух“ № 20; GSM: 0878/ 35 70 15; e- mail: info@ouizvorsko.com

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА

РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА

ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

Програмата е приета на заседание на педагогическия съвет с протокол №1/ 15.09.2020 г.

Изворско, 2020

I. ВЪВЕДЕНИЕ

С приемането на новия закон за предучилищното и училищното образование значително се увеличи употребата на понятието „приобщаващо образование“. И това има своето логично обяснение, т.к. за първи път в нормативен акт от такъв ранг изрично се постановява, че „приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование“. За нашата действителност тази тема е сравнително нова и все още в процес на изследване. При това тя е широка, противоречива, понякога болезнена, обхваща много и разнообразни сфери и интереси. Затова и еднозначен отговор на въпроса как да се случи приобщаващото образование все още не съществува.

Личностното развитие на всеки човек е резултат от взаимодействията между него и неговото социално обкръжение, т.е. децата и учениците се формират като личности в семействата, групите и общностите, в които живеят. Връзките и отношенията, които се изграждат между тях оказват влияние и променят индивидуалния опит и поведение. С други думи: това, което ги заобикаля има критично значение за изграждането им като личности. През тази призма, подкрепата за личностно развитие в образованието очертава нова функция на училището като образователна среда за индивидуалния напредък и успехи. Поради това взаимодействията между участниците в образователния процес се признават като основни в новия образователен закон.

II. ФИЛОСОФИЯ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ СПОРЕД НОВАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА

Концепцията за приобщаващо образование в ЗПУО и стандарта за неговото прилагане почива върху необходимостта децата да могат да учат в отзивчиво и откликващо обкръжение, в което се приема различието, уважават се и се зачитат способностите и постиженията на учениците и способността на всеки да чувства и мисли, разбира се нуждата от другия, ценят се сътрудничеството и взаимопомощта, правото на всяко дете и ученик да се развива, обучава и общува заедно с останалите, правото да бъде чуто.

Изграждането на автономни личности се случва в условия на взаимоотношения и интерес от страна на възрастния към детето. Отношенията се определят като "сигурна привързаност", когато този, който се грижи за детето, може да отразява преживяванията му. В ситуация на разбиране и отзивчивост към детето се поражда чувството му, че е компетентно да управлява емоциите си, което е предпоставка да се развие като зрял възрастен.

След семейството, училището е естествената среда, в която продължават отношенията със значими грижещи се, и към тях децата пренасят опита си от първоначалната привързаност с родителите, заедно с потребността си да бъдат подкрепяни.

Подкрепата представлява онази опора, която помага на човек да се придвижва напред. Никое човешко същество не може да успее, ако не е поддържано и насърчавано да опитва и изследва, да проверява и се учи от грешките си, да гради идеали и избира модели, които да следва.

Учителите са в позиция на значими възрастни, които трябва да преведат децата към по-голямата общност, те стават партньори в откривателството на интересите на децата. Ползата за личностното развитие ще дойде от онези учители, които имат способността да предадат на децата вълнението си за знанието в света, за човешките изобретения и културата, по начин, по който ще го свържат с вълнението си за съдбата на самото дете и за изборите, които то ще направи. Загрижеността за него не прекъсва с трудностите, кризите и неуспехите на детето, а устоява на тези трудности. Тази загриженост, водена от желанието да пробуди ума и сърцето, намира език, с който да продължи. Езикът на подкрепата е изтъкан от внимателно подбрани думи, снижена сила на гласа, забавено темпо, намиране на форми, с които може да се достигне до детето и на свой ред то да се почувства разбрано и значимо.

III. АНАЛИЗ НА АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ

Подкрепата в обучението на децата и учениците е съществувала винаги, но с приемането на ЗПУО тя се разполага не само в работата с деца, които имат трудности в ученето, специални потребности или други "уважителни причини", но и с тези деца, които предизвикват възрастните, нарушават правилата, воюват с училището.

В състояние на социална и икономическа криза, засегнала по-голямата част от децата и учениците в общността, при нарастваща дистанцията между семейството и училището и голям брой деца, които се отглеждат в т.нар. преходни семейства, психичното здраве, устойчивостта и добруването на тези деца са застрашени. Затова на училището се налага, като средище, което събира на едно място голям брой деца, да осигури непосредствена възможност за превенция, интервенция при възникване на криза, за специализирана подкрепа или за бързо организиране на такава, при създадена се необходимост.

Ресурсите за подкрепа, които има училището, не са достатъчни на фона на нарастващите социални проблеми на семействата. Разпокъсани и разпръснати, те не успяват да удържат предизвикателствата в клас и често пъти имат разнопосочни послания.

Връзката между училището и родителите като основни партньори е прекъсната, а доверието между тях - разрушено. Връзката между училището и системата за закрила на детето липсва или зависи от спешността на конкретната ситуация. Директорът често е притиснат между трудностите, които учителите срещат при ежедневната си работа с децата от една страна и изискванията на родителите и очакванията им, че в класа ще има само деца, които „не създават проблеми“ от друга. Налага се той да реагира постфактум, защото практиката на координиране на усилията и на търсене на помощ в общността не винаги е работеща и не винаги дава добри резултати.

Училището е изправено пред необходимостта ежедневно да мобилизира усилията си да задържи децата, да ги мотивира за учене, да се сблъсква с трудностите на родителите, да предоставя социална помощ, да изнемогва в търсене на съдействие отвън. Това държи участниците в процеса под напрежение и в отношения на конфликти.

Подкрепата се проваля в своето намерение до степен, до която се превръща в противоположното: наказания, изключване, гняв, агресия, атмосфера на непоносимост, разочарования и бreme, защото всеки е принуден да търпи другия. Всичко това коства огромна цена за човешкия ресурс – за учителите, за директора, за родителите и за съжаление, за децата. Цена, която се заплаща с емоционално изхабяване и опустошаване, професионално прегаряне, чувство на безпомощност, безнадеждност и отлив на хора.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Основните цели на настоящата програма произтичат от контекста на ЗПУО и са свързани с дейности и форми на подпомагане, които да се предлагат на децата и учениците, за да могат да бъдат приобщени, да не прекъсват и да завършат своето образование.

Това са дейности и форми, които са основани на ценностите за личностното развитие и приобщаващо образование: подкрепа за личностно развитие, изграждане на позитивен организационен климат, утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищна общност. Чрез тези дейности се гарантира да се достигне до детето и да бъде подкрепено то в ученето, научаването, участието и разгръщането на неговия потенциал.

С оглед на гореизложеното основните цели на програмата могат да бъдат формулирани по следния начин:

- целесъобразно и компетентно разпределение и използване на ресурсите, с които училището разполага, така че всяко дете и възрастен, ангажирани в образователния процес, да се чувстват добре дошли в своето училище
- създаването на приобщаваща училищна среда отвътре-навън, чрез координацията на ниво системи, политики и практики в училище
- координирано и систематично участие на всички заинтересовани страни от училищната общност в четири основни области - училищно управление, педагогически практики, детска закрила и партньорство с родителите
- приемането, предоставянето на възможности за развитие и подкрепа на всички деца и възрастни, имащи отношение към образователния процес – ученици, директор, заместник-директор, учители, специалисти, родители, непедагогически персонал
- екипност и информираност при вземането на решения, въвлеченост и ангажираност на училищно ръководство, педагогическия и непедагогическия персонал, учениците и родителите

IV. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

ОБЩА ПОДКРЕПА

Общата подкрепа на нивото на системата има основната функция да подпомага вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности. На нивото на училището общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности. На нивото на класната стая общата подкрепа е адресирана към онези първи прояви на затрудненията пред ученето, научаването и участието на децата, които с малко помощ могат да се преодолеят или е насочена към ранно откриване на дарбите. На това поле се пораждат обучителните отношения и се откриват възможни начини на преподаване и учене, така че всяко дете да бъде прието, да постига напредък и да може да участва.

Мерки за реализиране на дейностите	Ангажирани служебни лица и институции	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
Систематизиране на наличната информация за всяко дете (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение) с цел учителят да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците	Педагогически специалисти	Постоянен	Не са необходими финансови средства	Проучени потребности и съобразяване на преподаването с тях
Реализиране на допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа и др.	Педагогически специалисти	Постоянен	В рамките на бюджета на институцията и други източници на участващите институции	Брой реализирани дейности
Регулярни екипни срещи за споделяне от учителите на свои практики, казуси и предизвикателства, на които заедно да се търсят решения с цел осмисляне на онова, което се е случило по време на преподаването или в класната стая	Педагогически специалисти	Постоянен	Не са необходими финансови средства	Брой реализирани дейности
Прилагане на диференциран подход към	Педагогически	Постоянен	Не са	Брой педагогически

различните обучителни нужди на децата и учениците с цел осигуряване възможност за участие и приобщаване на разнообразието от индивидуалности	специалисти		необходими финансови средства	специалисти, прилагащи диференциран подход
Залагане на принципите и процедурите на подкрепата и на приобщаващото образование в училищната политика като основа за ясни взаимоотношения между учителите, родителите и учениците	Директор	IX.2020	В рамките на бюджета на институцията	Изработена училищна програма за приобщаващо образование
Разработване на процедура за обобщаване на информация с цел планиране и реализиране на дейности по интереси, за допълнителна подготовка, за позитивна дисциплина, превенция на тормоза, кариерно ориентиране.	Директор Зам.-директор	X.2020	В рамките на бюджета на институцията	Изработена процедура за обобщаване на информацията
Изграждане на трайна връзка с родителите с цел получаване и даване на информация и опит и поддържане на тяхното участие като основен партньор	Педагогически специалисти Родители	Постоянен	В рамките на бюджета на институцията	Брой осъществени контакти и привлечени за партньори родители

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

Смисълът на допълнителната подкрепа е да се осигури допълнителен и различен ресурс, а за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма - начин за достойно преживяване, за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности.

Допълнителната подкрепа е насочена към деца със специални образователни потребности, деца в риск, деца с дарби и таланти и деца с хронични заболявания, т.е. децата се диференцират според водещите фактори, които ги поставят в някои от изброените групи, а именно: биомедицински фактори (дете със специални образователни потребности, дете с хронични заболявания), фактори на заобикалящата среда (дете в риск) и фактори на взаимодействието между детето и средата (дете от всяка от групите). Разпознаването на тези особености е първата задача на екипа в училище. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се отнася до индивидуалната и специализираната помощ за деца и ученици с комплексни нужди за всеки конкретен случай. Индивидуалната подкрепа може да има временен и краткосрочен характер, докато специализираното ниво е с дългосрочни цели. Осигуряването на двете нива на допълнителната подкрепа е свързано с участие на ресурсни учители и рехабилитатори за адаптиране и модифициране на учебната програма и различни технологии за обучение и развитие.

Мерки за реализиране на дейностите	Ангажирани служебни лица и институции	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
Съвместна работа на учителя и училищния екип с цел	Педагогически	Постоянен	В рамките на	Брой деца, на които

индивидуализиране на учебната програма и персонализиране начините и форми на обучение. Споделяне на ценността, че всяко дете и ученик е способно да бъде обучаван, без значение на неговите възможности.	специалисти Училищен екип Родители		бюджета на институцията	е оказана допълнителна подкрепа
Сформиране на координиращ екип и определяне на координатор на този екип, които се ангажират с децата и учениците, показващи системни затруднения в ученето, научаването и участието, или напредващи значително по-бързо от своите връстници, или пък, за които родителите информират за потребност от допълнителна подкрепа	Директор	IX.2020	В рамките на бюджета на институцията	Сформиран работещ ефективно екип
Осъществяване на навременна комуникация с останалите институции, имащи отношение към децата и търсене на помощ от тях за онези деца, които ползват допълнителна подкрепа	Директор Зам.-директор	Постоянен	В рамките на бюджета на институцията	Осъществена комуникация и получена помощ
Създаване на процедура за обсъждане на ситуации на деца с трудно поведение, за които училището се нуждае от допълнителна консултация или такива, за които се предприемат силно ограничителни мерки, включително сигнализиране на системата за закрила на детето, както и за осъществяване на връзката между училището и семейството на детето, с цел достигане до деца, които не посещават училище или имат трудности с редовното посещаване и са в риск от отпадане	Директор Зам.-директор Учители	X.2020	В рамките на бюджета на институцията и други източници на участващите институции	Изработена процедура

Забележка: в плана за изпълнение на настоящата програма не са включени разписаните в ЗПУО дейности, които са задължителни за изпълнение в указаните срокове за всички институции в системата на предучилищното и училищното образование.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”- СЕЛО ИЗВОРСКО, ОБЩИНА АКСАКОВО, ОБЛАСТ ВАРНА
ул. „Хан Аспарух“ № 20; GSM: 0878/ 35 70 15; e- mail: info@ouizvorsko.com
